

Erngup nukingata nukissiornermut atorneqartarnera pillugu Inatsisartut inatsisaannik allanngineq pillugu Inatsisartut inatsisaat

(Avatangiisinut, Pinngortitamut, Nukissutitut Ilisimatusarnermullu Naalakkersuisoq)

Siullermeerneqarnera

Sulisartut Kalaallit.

Sulisartut najukkaneersut.

Sulisartut nunaqavissut.

Assigiinngissutaat suuppat?

Kalaallit tassaapput Nunap inoqqaavi. Kalaallit tassaapput nunatta inuii. Kalaallit tassaapput nunaqavissut.

Inatsimmi massakut atuuttumi qallunaatuuani allaqqasoq "grønlandsk arbejdskraft" kalaallisuanilu nutserneqarluni imaluunniit allaqqalluni "sulisartut nunaqavissut". Inatsimmi massakut atuuttumi "grønlandsk", tassagooq kalaallit, Inuit, nunap inoqqaajusut, tassaapput nunaqavissut.

Inatsisissatut siunnersuummi, § 11-mi Naalakkersuisut sulisartut kalaallit, tassa sulisartut nunaqavissut, sulisartunik najukkaneersunik taarserniarpaat.

Sulisartut najukkaneersut tamatigut Kalaaliusariaqanngillat. Imatut paasillugu sulisartut najukkaneersut tassaapput kikkut tamarmik nunatsinni najugaqartut. Aamma Kalaaliunngitsut. Siunnersuummut nassuiaatit naapertorlugit najukkami sulisartut tassaapput Kalaallit Nunaanni najugaqartut maani sulisinnaatitaasut inuiaassuseq/nationalitet apeqqutaatinnagu.

Taanna taassallugu pingaaruteqarpoq.

Ukiunimi kingullerni politikikkut sulinermi takusimavarput nunatsinni kalaallit aallaavigineqarunnaaleqqasut. Qinigaaffiini kingullerni kalaallit aallaavigineqarunnaarnissaat inatsisitigut suliniutigineqarpoq. Qinigaaffiini kingullerni nunatta siuttuisa oqaaseq "nunaqavissut" isumaarunneqarnissaanut aqutissiuiuinuupput.

Nunatsinni najugaqaannarneq kisiat aallaavigineqarpoq.

Kalaaliuneq aallaavigineqanngilaq.

Inatsit tamakkerlugu oqaatsit assigiiaartumik atorneqarnissaat siunertarineqarporooq. Kisianni taava sooruna Kalaallit aallaavigineqanngillat? Sooruna oqaatsit assigiiaartumik atorneqanngillat kalaallit aallaavigalugit?

Siunnersuummi oqaatsit atorneqartut allanngortinneqartullu taaguutaannaanngillat. Oqaatsit taakku itinerusumik isumaqarput. Oqaatsitigut allannguutaannaanngilaq aamma teknikkikkut allannguutaannaanngilaq. Oqaatsit taakku politikikkut assigiinngitsorujussuupput. Politikikkut itisuumik imaqarput. Assigiinngissutaat uani eqqartorneqartariaqarput.

Aasit Naalakkersuisut takulerpagut Kalaallit aallaaviginagit salliunnagillu suliniartut.

Ineriartorneq sukkasoorujussuaq nunatsinni massakkut ingerlasoq isiginnaarparput. Kalaalerpasuit nunatta ineriartorneranut isiginnaartuinnanngorlutik inissisimarrapput tamannalu 50-kkunnut 60-kkunnullu pisunut kiisa eqqaanarsilernikuupput. Taamaammat pingaaruteqarlunnarpoq Kalaallit ingammik piffissani makkunani salliutissallugit. Inatsisitigut salliunneqarnissai qulakkiissallugit. Killormuunngitsoq.

Siunnersuummi allat sammineqartut aamma qivialaarutsigit. Aap, Kalaallit Nunaata erngup nukinganik nukissiornissamut periarfissai nunatta pinggortitamit pisuussutaasa pingaarutillit ilagaat. Taanna ilumoorsoqarput.

Taakku nukissamik akikinnerusumik patajaannerusumillu pilersuinissamut, inuussutissarsiornikkut periarfissanik nutaanik, suliffissanik avammullu nioqquteqarnissamut tunngavissisinnapput. Siunissaq ungasinnerusoq eqqarsaatigalugu Kalaallit Nunaata aningaasaqarnikkut imminut napatinnerulernissaanut pingaarutilimmik tapersiisinnapput.

Taamaakkaluartorli erngup nukinganik nukissiornissamut pisuussutigut iluaqutigissanerigut apeqqutaannaanngilaq. Apeqqutaallunnarpoq aamma qanoq iluaqutigissanerigut, kikkut iluaqutigissaneraat, aammalu pisuussutitsinnik atuinissamut pisinnaatitsissutinik tunniussinitsinni pisinnaatitaaffiit suut tunniussanerigut.

Naalakkersuisut inatsisip allanngortinneqarnissaanut siunnersuutikkut ilaatigut erngup nukinganik atuinissamut akuersissutip atuuffiata sivilisunerpaaffissaa ukiut 40-nit 60-inut sivitsorneqassasoq siunnersuutigaat. Akuersissutip atuuffia qaavatigut sivitsorneqarsinnaassaaq ukiut 80-inut. Tamanna Naleqqamit apeqquernartipparput. Akuersissutip atuuffiata sivilisunerpaaffissaa taamak sivisutigisumik inississallugu ernumanaateqarpoq.

Apeqqutaatinneqartariaqarpoq Nunarput Kalaallillu qanoq pissarsiaqassanersut.

Naalakkersuisut namminneq nassuiaatiminni allapput erngup nukinganik nukissiornermut aningaasaliissutit annertuut nunani tamalaani suliffeqarfissuarnit ingerlanneqarnissaat naatsorsuutigineqartoq. Imaluunniit pisortat suliffeqarfiutaat pisortaniluunnniit pigineqartut suleqatigalugit.

Tamannaqqissaaq pissutigalugu pingaaruteqarluinnarpoq naleqalersitsineq taamaallaat tassaassanngitsoq sanaartukkamik annertuumit nunatsinni inissinneqartumik. Tamanna naammanngilaq.

Nunani tamalaani suliffeqarfiit Kalaallit Nunaata pinngortitami pisuussutaanik ukiorpassuarni atuinissamut periarfissinneqarpata, taava suliniutit imaluunniit projekt-it taakku peqatigisaanik nunatsinni piginnaasanik, suliffeqarfinnik suliffissanillu ineriartortitsinissamut periusissatigut atorneqartariaqarput.

Aningaasaqarnikkut iluanaarutit annerpaartaat nunatta avataanut anissorneqaannaavissanngillat.

Nunatta pisuussutai, pinngortitatta pisuussutai annissorneqaannassanngillat uagullu Kalaallit iluaqutiginagit.

Uanilu eqqaaqqittariaqarparput sulisartut nunaqavissut, tassa sulisartut kalaallit, sulisartut najukkameersunit taarserneqarniartut siunnersuut una malillugu.

Pinngortitami pisuussutitsinnik atuneq Kalaallit periarfissaqarnerulernissaannut sakkussatut atorneqartariaqarpoq. Kalaallit akornanni piginnaasanik ineriartortitsinissamut sakkussatut atorneqartariaqarpoq. Aamma Kalaallit nammineq suliffeqarfiutaannik ineriartortitsinissamut kiisalu teknikkikkut immikkut ilisimasaannik ineriartortitsinissamut sakkussatut atorneqartariaqarpoq.

Taamaanngippat ukiut qulikkaarit ingerlaneranni suli piginnaasanik taakkuninnga nunanit allanit tikisitsisarnissatsinnik pisariaqartitsiuarsinnaanissarput aarlerinarpoq.

Naleqqamiit aamma maluginiarparput Naalakkersuisut nalunaarusiat uppernarsaatillu pisariaqartut tamarmik inaarutaasumik akuerineqannginneranni erngup nukinganik atuinissamut akuersisummik tunniussisinnaanissaq periarfissinniaraat.

Aningaasalersuinnermut tunngavilersuut paasinarsinnaavoq. Aningaasaliisartup suliniummut annertooujussuarmut aningaasaliissutissanik pissarsinissaa ajornakusoorsinnaavoq atuinissamut pisinnaatitaaffik qulakkeerneqarsimanngippat.

Taamaakkaluartorli tulleriiaarineq taamaattoq ima kinguneqassanngilaq atuinissamut akuersissummik tunniussereersimaneq kingusinnerusukkut suliniutip akuerineqarnissaanut politikikkut imaluunniit aningaasaqarnikkut tatineqarnerulersitsissasoq. Imaassinnaavormi kingunerisassanik nalilersuinerit annertuumik ajornartorsiuteqartoqarsinnaanerani takutitseriasaartoq.

Taamaattumik avatangiisinut inuiaqatigiinnullu kingunerisassanik nalilersuinerit pingaaruteqarluinnarput.

Suliniutit/projekt-it aalajangersimasut pinngortitamut, nunaminertanik atuinermut, piniarnermut, aalisarnermut, najukkami inuiaqatigiinnut attaveqaasersuutinullu annertuumik kinguneqarsinnaapput.

Taamaattumik innuttaasut sumiiffinnillu atuisut suliniutinik ineriartortitsinermit siusissukkut peqataatinneqartariaqarput.

Tassunga atatillugu Qeqqata Kommuniata Tasersiamut Maniitsumullu tunngatillugu tusarniaanermit akissutaa aamma maluginiarparput. Kommunip erseqqissarpaa erngup nukinganik nukissiornissamut periarfissat ineriartortinneqarnerat inuiaqatigiinni avatangiiserisani attaveqaasersuutinillu ineriartortitsinermit immikkoortillugu isigineqassanngitsoq.

Tamanna pingaaruteqarluinnarpoq.

Maniitsoq ineriartornermut periarfissinneqarnaveersaartoq takusinnaavarput.

Noqqaagaluarpud. Ineriartornermut peqataarusuttut peqataatinneqartariaqarput.

Maniitsormiut tusaaneqartariaqarput.

Suliniutit annertuut nunatsinni inuiaqatigiinnit avissaaqqasunik immikkoortortanngussanngillat. Aningaasaliissuteqaraangatta aammalu pinngortitami pisuussutini ukiut 60-it, 70-it imaluunniit immaqaa 80-it angullugit atuinissamut aalajangiigaangatta, peqatigisaanik apeqqutigisariaqarparput suliniut illoqarfinnut inuiaqatigiinnullu avatangiiserisaminut qanoq iluaqutaasinnaanersoq.

Erngup nukinga nukissamik avammut nioqquteqarnissamut taamaallaat tunngavissiissanngilaq. Sapinngisamik aamma inuiaqatigiinnut ataavartunik naleqartitsisariaqarpoq.

Suliffissaqartitsinermut tunngavoq. Piginnaasanut tunngavoq. Suliffeqarfinnut attaveqaasersuutinullu tunngavoq.

Aamma kinguaariit tullinnguuttut ullumikkut pilersitatsinnik namminneq ingerlatsillutillu ineriartortitseqqissinnaanissaannut periarfissanut tunngavoq.

Taamaammat una nukissiornermut politikkimik annertunerusumik imaqarpoq.

Tamannalu pisuussutitsinnik qanoq aqutsinitsinnut tunngavoq.

Tassanilu kalaallit salliutinneqanngippata aallaavigineqanngippatalu taava kukkusumut ingerlavugut.

Taakkartukkagut aaqqinneqartariaqarput. Nunatsinni ineriartornissamut sinnaakkutinik pitsaasunik pilersitsissalluta suleqataaffigerusupparput Nunarput aningaasaliisunut orniginartunngortillugu. Kisianni Kalaallit aallaavigineqanngikkunik peqataaffigisinnaanngilarput.

Erngup nukinganik nukissiorinissamut pisuussutigut peerunnavianngillat. Siunnersuut sukumiisumik suliarineqartariaqarpoq Naleqqamiillu oqariartuutigisagut tusaaneqarpata siunnersuummut taaseqataajumaarpugut. Kalaallit salliutinneqarnissaat qulakkeerneqarsinnaappat siunnersuut ajortussaqaartinngilarput. Suli tassaniinngilagut. Taamatut isikkoqartillugu suli tassaniinngilagut. Suliareqqissaarneqartariaqarpoq. Taamaammat siunnersuut Eqqissisimatitsinermut Avatangiisinullu Ataatsimiititaliamut ingerlateqqipparput neriulluta ataatsimiititaliami qulaani taakkartukkagut anguniakkagullu sukumiisumik suliarineqarumaartut.

Taamatut oqaaseqarlunga ataatsimiititaliamut ingerlateqqipparput.

Qujanaq.